

Geneven II sopimus

Johdanto

[Humanitaarinen oikeus](#)

[Finlex](#)

Genèven sopimus merisotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden, sairaiden ja haaksirikkoutuneiden aseman parantamisesta 12 päivältä elokuuta 1949.

Allekirjoittaneet niiden hallitusten täysivaltaiset edustajat, jotka ovat olleet edustettuina Genèvessä 21 päivästä huhtikuuta 12 päivään elokuuta 1949 kokoontuneessa, vuonna 1906 tehdyn Genèven sopimuksen periaatteiden soveltamisesta merisotaan 18 päivänä lokakuuta 1907 tehdyn Haagin X sopimuksen tarkistamista varten kutsutussa diplomaattisessa konferenssissa, ovat sopineet seuraavasti:

I luku.

Yleiset määräykset.

1 artikla.

Sopimuksen noudattaminen.

Korkeat sopimuspuolet sitoutuvat noudattamaan tätä sopimusta ja saattamaan sen noudatetuksi kaikissa olosuhteissa.

2 artikla.

Sopimuksen soveltaminen.

Tätä sopimusta on, mikäli kysymys ei ole rauhan aikana voimaan tulevista määräyksistä, sovellettava, kun julistetaan sota tai syntyy muu aseellinen selkkkaus kahden tai useamman Korkean sopimuspuolen välillä, vaikka joku niistä ei olekaan tunnustanut sotatilaa.

Sopimusta on niinkään sovellettava, kun jonkin Korkean sopimuspuolen alue tai osa siitä on vallattuna, vaikka valtaus ei kohtaakaan sotilaallista vastarintaa.

Jos selkkaukseen joutunut valta ei ole osallinen tähän sopimukseen, pysyvät sopimukseen osalliset vallat kuitenkin sidottuina siihen. Lisäksi ne ovat siihen sidotut sanottuun valtaan nähden, jos tämä hyväksyy sopimuksen määräykset ja soveltaa niitä.

3 artikla.

Kansainvälistä luonnetta vailla olevat selkkaukset.

Kun jonkin Korkean sopimuspuolen alueella syntyy aseellinen selkkkaus, jolla ei ole kansainvälistä

luonnetta, kukin selkkaukseen osallisista on velvollinen noudattamaan ainakin seuraavia määräyksiä:

1) Henkilöitä, jotka eivät suoranaisesti ota osaa vihollisuuksiin, heihin lukien aseellisiin voimiin kuuluvat, jotka ovat laskeneet aseensa, sekä ne, jotka ovat joutuneet taistelukyvyttömiksi sairauden, haavoittumisen, pidättämisen tai muun syyn johdosta, on kaikissa olosuhteissa kohdeltava inhimillisesti tekemättä mitään epäsuopeata erottelua rodun, värin, uskonnon tai uskomuksen, sukupuolen tai syntyperän tai omaisuuden tai muun niihin verrattavan tunnusmerkin perusteella.

Sen takia ovat ja pysyvät, aikaan ja paikkaan katsomatta, mainittujen henkilöiden suhteen kiellettyinä:

a) henkeen ja ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvat loukkaukset, erittäinkin kaikissa muodoissaan, silpominen, julmuutta osoittava pitelemine ja kidutus;

b) panttivangiksi ottaminen;

c) henkilökohtaisen arvon loukkaukset, erittäinkin nöyryyttävät ja alentavat kohtelut;

d) tuomiot, joita ei ole antanut sellainen tuomioistuin, jonka toimintaan liittyvät sivistyskansojen välttämättömiksi tunnustamat oikeudelliset takeet, ja teloitukset, jotka pannaan täytäntöön sellaisen tuomioistuimen edeltävättä ratkaisutta.

2) Haavoittuneet, sairaat ja haaksirikkoutuneet on kerättävä ja niitä on hoidettava.

Puolueeton ihmisystävällinen järjestö, sellainen kuin Punaisen Ristin kansainvälinen komitea, saa tarjota palveluksiaan selkkauksen osapuolille.

Selkkauksen osapuolet tekevät toisaalta voitavansa saattaakseen erikoissopimuksin voimaan tämän sopimuksen muut määräykset joko kokonaan tai osittain.

Edellä olevien määräysten soveltamisella ei ole vaikutusta selkkauksen osapuolten oikeudelliseen asemaan.

4 artikla.

Soveltamisala.

Milloin sotatoimia käydään selkkauksen osapuolten maa- ja merivoimien välillä, tämän sopimuksen määräyksiä on sovellettava ainoastaan aluksissa oleviin sotavoimiin.

Aluksista maihin nousseet sotavoimat joutuvat välittömästi Genèveissä 12 päivänä elokuuta 1949 maasotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden ja sairaiden aseman parantamisesta tehdyn sopimuksen määräysten alaisiksi.

5 artikla.

Soveltaminen puolueettomien valtain taholta.

Puolueettomien valtain on vastaavasti sovellettava tämän sopimuksen määräyksiä haavoittuneisiin, sairaisiin ja haaksirikkoutuneisiin sekä lääkintä- ja uskonnollisen henkilökunnan jäseniin, jotka kuuluvat selkkauksen osapuolten aseellisiin voimiin ja on vastaanotettu tai eristetty sanottujen valtain alueelle, niin myös kuolleina tavattuihin.

6 artikla.

Erikoissopimukset.

Lukuun ottamatta sopimuksia, jotka on nimenomaan edellytetty 10, 18, 31, 38, 39, 40, 43 ja 53 artiklassa, Korkeat sopimuspuolet saavat tehdä muita erikoissopimuksia kaikista kysymyksistä, jotka niiden mielestä soveltuvat erikseen järjesteltäviksi. Erikoissopimuksella ei voida loukata haavoittuneiden, sairaiden ja haaksirikkoutuneiden sekä lääkintä- ja uskonnollisen henkilökunnan jäsenille tämän sopimuksen mukaan kuuluvaa asemaa eikä supistaa siinä heille suotuja oikeuksia.

Haavoittuneet, sairaat ja haaksirikkoutuneet sekä lääkintä- ja uskonnollisen henkilökunnan jäsenet pysyvät sanotuista erikoissopimuksista johtuviin etuihin osallisina niin kauan kuin tätä sopimusta on heihin sovellettava, mikäli mainituissa tai lisäksi tehdyissä sopimuksissa ei ole nimenomaan toisin määrätty tai jokin selkkauksen osapuoli heidän suhteensa ryhdy edullisempiin toimenpiteisiin.

7 artikla.

Oikeuksien luovuttamattomuus.

Haavoittuneet, sairaat ja haaksirikkoutuneet sekä lääkintä- ja uskonnollisen henkilökunnan jäsenet eivät missään tapauksessa voi osittainkaan luopua niistä oikeuksista, jotka heille on turvattu tässä sopimuksessa tai edellisessä artiklassa tarkoitetussa erikoissopimuksessa, mikäli sellainen on tehty.

8 artikla.

Suojelijavallat.

Tätä sopimusta on sovellettava niiden suojelijavaltain yhteisin toimin ja huolehtiessa valvonnasta, joiden tehtävänä on varjella selkkauksen osapuolten etuja. Sitä varten voivat suojelijavallat diplomaattiseen tai konsulivirkakuntaansa kuuluvien henkilöiden lisäksi määrätä valtuutettuja kansalaistensa tai muitten puolueettomien valtain kansalaisten joukosta. Näiden valtuutettujen tulee olla sen vallan hyväksymiä, jonka valtapiirissä he suorittavat tehtävänsä.

Selkkauksen osapuolten on mahdollisimman suuressa määrin helpotettava suojelijavaltain edustajien ja valtuutettujen tehtävän täyttämistä.

Suojelijavallan edustajat ja valtuutetut eivät missään tapauksessa saa mennä heille tästä sopimuksesta johtuvaa tehtävää ulommaksi; heidän on varsinkin otettava huomioon, mitä sen vallan turvallisuus, jonka valtapiirissä he suorittavat tehtävänsä, ehdottoman välttämättömästi vaatii. Ainoastaan pakottavien sotilaallisten syiden vaatiessa voidaan heidän toimintaansa poikkeuksellisesti ja väliaikaisesti rajoittaa.

9 artikla.

Punaisen Ristin kansainvälisen komitean toiminta.

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä sitä ihmisystävällistä toimintaa, johon Punaisen Ristin kansainvälinen komitea tai muu puolueeton ihmisystävällinen järjestö selkkauksen osapuolten siihen suostuessa ryhtyy suojellakseen haavoittuneita, sairaita ja haaksirikkoutuneita sekä lääkintä- ja uskonnollisen henkilökunnan jäseniä ja antaakseen heille apuaan.

10 artikla.

Suojelijavallan sijaiset.

Korkeat sopimuspuolet saavat milloin tahansa sopia, että tämän sopimuksen mukaan suojelijavallalle kuuluvat tehtävät uskotaan kansainväliselle järjestölle, joka pystyy täysin takaamaan niiden puolueettoman ja tehokkaan täyttämisen.

Jos haavoittuneet, sairaat ja haaksirikkoutuneet tai lääkintä- ja uskonnollisen henkilökunnan jäsenet syystä tai toisesta eivät saa tai eivät enää saa etua suojelijavallan tai 1 kappaleen mukaan sen tehtävien suorittajaksi määrätyn järjestön toiminnasta, on pidättäjävalta velvollinen pyytämään puolueetonta valtiota tai sanotunlaista järjestöä ottamaan huolehtiakseen tehtävistä, jotka tämän sopimuksen mukaan kuuluvat selkkauksen osapuolten määräämälle suojelijavallalle.

Ellei suojelua voida täten turvata, on pidättäjävalta velvollinen pyytämään ihmisystävällistä kansainvälistä järjestöä, kuten Punaisen Ristin kansainvälistä komiteaa, ottamaan huolehtiakseen tämän sopimuksen mukaan suojelijavalloille kuuluvista tehtävistä tai vastaanottamaan, tässä artikkelissa määrätyn edellytyksin, sellaisen järjestön tarjoamat palvelukset.

Jokaisen puolueettoman vallan tai jokaisen järjestön, joka on edellä mainitussa tarkoituksessa vastaanottanut asianomaisen vallan pyynnön tai itse tarjonnut palveluksiaan, tulee toiminnassaan olla tietoinen vastuustaan sitä selkkauksen osapuolta kohtaan, josta riippuvaisia tämän sopimuksen suojelemat henkilöt ovat, ja sen tulee esittää riittävät takeet pystyväisyydestään kysymyksessä olevaan tehtävään ja sen tasapuoliseen täyttämiseen.

Edellä olevista määräyksistä ei voida poiketa sellaisten valtojen keskeisin erikoissopimuksin, joista toisen neuvotteluvapaus on, vaikkapa vain ohimenevästi, toista valtaa tai sen liittolaista kohtaan rajoitettu sotatapahtumien johdosta, varsinkin milloin sen alue tai olennainen osa siitä on vallattu.

Tässä sopimuksessa oleva maininta suojelijavallasta tarkoittaa myös järjestöjä, jotka tässä artikkelissa tarkoitettussa merkityksessä astuvat sen sijaan.

11 artikla.

Sovittelumenettely.

Erimielisyyden selvittämiseksi tarjoavat suojelijavallat hyviä palveluksiaan aina kun ne katsovat sen tarkoituksenmukaiseksi suojeltujen henkilöiden edun kannalta, erittäinkin milloin selkkauksen osapuolet ovat erimielisiä tämän sopimuksen soveltamisesta ja tulkinnasta.

Tässä tarkoituksessa kukin suojelijavalloista voi, selkkauksen osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan, ehdottaa osapuolille heidän edustajiensa ja erityisesti niiden viranomaisten kokousta, joille huolenpito haavoittuneista, sairaista ja haaksirikkoutuneista sekä lääkintä- ja uskonnollisen henkilökunnan jäsenistä kuuluu, kokouspaikan saattaessa olla puolueettomallakin, soveliaasti valitulla alueella. Selkkauksen osapuolet ovat velvolliset ottamaan varteen niille tässä kohden tehdyt ehdotukset. Suojelijavallat voivat selkkauksen osapuolen suostumuksin tarvittaessa ehdottaa puolueettomaan valtaan kuuluvan tai Punaisen Ristin kansainvälisen komitean valtuuttaman henkilön kutsumista ottamaan osaa kokoukseen.

II luku.

Haavoittuneista, sairaista ja haaksirikkoutuneista.

12 artikla.

Suojelu, kohtelu ja hoito.

Aseellisissa voimissa palvelevia ja muita seuraavassa artiklassa mainittuja henkilöitä, jotka ovat merellä ja ovat haavoittuneita, sairaita tai haaksirikkoutuneita, on pidettävä loukkaamattomina ja suojeltava kaikissa olosuhteissa ottaen huomioon, että haaksirikolla tarkoitetaan jokaista haaksirikkoa, millaisissa olosuhteissa se lieneekin tapahtunut, siihen lukien ilma-aluksen pakollinen mereen laskeutuminen tai heittäytyminen ilma-aluksesta.

Heitä on sen selkkauksen osapuolen, jonka vallassa he ovat, kohdeltava ja hoidettava inhimillisesti tekemättä mitään epäsuopeata erottelua sukupuolen, rodun, kansallisuuden, uskonnon, poliittisten mielipiteiden tai muun niihin verrattavan tunnusmerkin perusteella. Ovat jyrkästi kielletyt kaikki heidän henkeensä tai henkilöönsä kohdistuvat loukkaukset ja, muiden muassa, heidän surmaamisensa ja sukupuuttoon hävittämisenä, heidän alistamisensa kidutukseen, heihin kohdistuvien biologisten kokeiden suorittaminen, heidän jättämisensä vakain tuumin lääkinnöllisettä avutta tai hoidotta tai heidän saattamisensa alttiiksi varta vasten luoduille tartunnan vaaroille.

Vain pakottavista lääkinnöllisistä syistä voidaan jollekulle antaa hoidon saamisen järjestyksessä etusija.

Naisia on kohdeltava kaikella heidän sukupuolensa mukaisella huomaavaisuudella.

13 artikla.

Suojellut henkilöt.

Tätä sopimusta on sovellettava merellä oleviin haaksirikkoutuneisiin, haavoittuneisiin ja sairaisiin, jotka kuuluvat johonkin seuraavista ryhmistä:

- 1) selkkauksen osapuolten aseellisissa voimissa palvelevat sekä ne, jotka palvelevat sanottujen aseellisten voimien osana olevissa miliisijoukoissa tai vapaaehtoisjoukoissa;
- 2) henkilöt, jotka palvelevat muissa jollekin selkkauksen osapuolille kuuluvissa ja oman alueensa, vaikka se olisi vallattukin, ulko- tai sisäpuolella toimivissa miliisi- tai vapaaehtoisjoukoissa, järjestettyjen vastarintaliikkeiden joukot niihin luettuina, mikäli nämä miliisi- ja vapaaehtoisjoukot, sanotut vastarintaliikkeet mukaan lukien, täyttävät seuraavat ehdot:
  - a) niillä on johtajana alaisistaan vastuussa oleva henkilö;
  - b) niillä on määrätty ja välimatkan päästä erotettavissa oleva tunnusmerkki;
  - c) ne kantavat aseitaan avoimesti;
  - d) ne mukautuvat sotatoimissaan sodan lakeihin ja tapoihin.
- 3) sellaisissa säännöllisissä aseellisissa voimissa palvelevat, jotka osoittavat kuuliaisuutta hallitukselle tai vallanpitäjälle, jota pidättäjävalta ei ole tunnustanut;
- 4) aseellisia voimia seuraavat ja niihin suoranaisesti kuulumattomat henkilöt, kuten sotilaslentokoneiden miehistöön kuuluvat siviilihenkilöt, sotakirjeenvaihtajat, tarvikkeiden hankkijat, työyksiköissä tai aseellisten voimien hyvinvoinnista huolehtivissa palveluskunnissa palvelevat, edellyttäen, että he ovat saaneet siihen luvan niiltä aseellisilta voimilta, joita he seuraavat;
- 5) ne, jotka palvelevat kauppalaivaston miehistössä, heihin lukien laivanpäälliköt, luotsit ja oppilaat, ja selkkauksen osapuolten siviililentokoneiden miehistöt, elleivät puheena olevat henkilöt saa osakseen edullisempaa kohtelua muiden kansainvälisen oikeuden määräysten perusteella;

6) valtaamattoman alueen väestö, joka vihollisen lähestyessä tarttuu omasta aloitteestaan aseisiin taistellakseen maahan tunkeutuvia joukkoja vastaan ja ennättämättä järjestäytyä säännöllisiksi aseellisiksi joukoiksi, edellyttäen että aseiden kantaminen tapahtuu avoimesti sekä noudattaen sodan lakeja ja tapoja.

14 artikla.

Sodankävijälle luovuttaminen.

Jokainen sodankävijän sotalaiva voi vaatia luovutettaviksi haavoittuneet, sairaat ja haaksirikkoutuneet, jotka ovat sotilaallisissa taikka avustusyhdistysten tai yksityisten sairaala-aluksissa taikka myös kauppa-, purje- tai muissa aluksissa niiden kansallisuudesta riippumatta, mikäli haavoittuneiden tai sairaiden tila sallii luovuttamisen ja sotalaivalla on käytettävänäan laitteet heidän tarpeellisen hoitonsa turvaamiseksi.

15 artikla.

Puolueettoman sota-aluksen huostaan otetut haavoittuneet.

Jos haavoittuneita, sairaita tai haaksirikkoutuneita on otettu puolueettoman sotalaivan tai puolueettoman ilmasota-aluksen huostaan, on, mikäli kansainvälinen oikeus niin vaatii, pidettävä huolta siitä, etteivät he voi uudelleen ottaa osaa sotatoimiin.

16 artikla.

Vastapuolen valtaan joutuneet haavoittuneet.

Huomioon ottaen 12 artiklan määräykset ovat sodankävijän haavoittuneet, sairaat ja haaksirikkoutuneet, jotka ovat joutuneet vastapuolen valtaan, sotavankeja ja heihin on sovellettava sotavankeja koskevia kansainvälisen oikeuden sääntöjä. Haltuunottajan asiana on olosuhteiden mukaan päättää, pitääkö se heidät huostassaan vai lähettääkö se heidät johonkin maansa tai puolueettoman maan tai ehkäpä vastapuolen satamaan. Viimeksi mainitussa tapauksessa eivät sotavangit, jotka siten ovat palautetut maahansa, saa olla palveluksessa sodan aikana.

17 artikla.

Puolueettomassa satamassa maihin siirretyt haavoittuneet.

Paikallisen viranomaisen suostumuksella puolueettomassa satamassa maihin siirretyjä haavoittuneita, sairaita ja haaksirikkoutuneita on, jollei puolueettoman vallan ja selkkauksen osapuolten kesken ole toisin sovittu, puolueettoman vallan säilytettävä, milloin kansainvälinen oikeus niin vaatii, siten etteivät he voi uudelleen ottaa osaa sotatoimiin.

Sairaalaolosta ja eristämisestä aiheutuvat kustannukset on sen vallan kärsittävä, josta haavoittuneet, sairaat tai haaksirikkoutuneet ovat riippuvaisia.

18 artikla.

Taistelun uhrien etsiminen.

Jokaisen taistelun jälkeen on selkkauksen osapuolten viivytyksettä ryhdyttävä kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin haaksirikkoutuneiden, haavoittuneiden ja sairaiden etsimiseksi ja kokoamiseksi, heidän suojelemisekseen ryöstännältä ja pahoinpitelyltä sekä tarpeellisen hoidon turvaamiseksi

heille, niin myös kuolleiden etsimiseksi ja heidän ruumiittensa ryöstämisen ehkäisemiseksi.

Aina milloin olosuhteet sen sallivat, selkkauksen osapuolten on tehtävä paikallisia sopimuksia haavoittuneiden tai sairaiden evakuoimisesta meritse vyöhykkeeltä, joka on piirretty tai jonka yhteydet on katkaistu, sekä turvatakseen lääkintä- ja uskonnolliselle henkilökunnalle ynnä lääkintävarusteille kauttakulun sanotulle vyöhykkeelle.

19 artikla.

Tietojen luetteloiminen ja edelleen toimittaminen.

Selkkauksen osapuolten on mahdollisimman lyhyessä ajassa merkittävä luetteloon kaikki sellaiset seikat, jotka ovat omiaan yksilöimään kaikki sen valtaan joutuneet vastapuolen haaksirikkoutuneet, haavoittuneet, sairaat ja kuolleet. Näiden tietojen tulee mikäli mahdollista sisältää:

- a) maininta vallasta, josta he ovat riippuvaisia;
- b) matrikkeli-(kantakortti-)numero;
- c) sukunimi;
- d) etunimi tai -nimet;
- e) syntymäaika;
- f) muut tiedot, jotka näkyvät henkilökortista tai tuntolevystä;
- g) vangiksi joutumisen tai kuoleman aika ja paikka;
- h) haavoja, sairautta tai kuoleman syytä koskevat tiedot.

Edellä mainitut tiedot on mahdollisimman lyhyessä ajassa toimitettava Genèvessä 12 päivänä elokuuta 1949 sotavankien kohtelusta tehdyn sopimuksen 122 artiklassa tarkoitetulle tiedonantotoimistolle, jonka on suojelijavallan ja sotavankien keskustoimiston välityksellä toimitettava ne edelleen sille vallalle, josta sanotut henkilöt ovat riippuvaisia.

Selkkauksen osapuolten on laadittava ja edellisessä kappaleessa mainituin tavoin toisilleen toimitettava kuolintodistukset tai asianmukaisesti oikeiksi vahvistetut kuolleiden luettelot. Niiden on niinkään kerättävä ja sanotun toimiston välityksellä toisilleen toimitettava kaksinkertaisten tuntolevyjen toiset puoliskot tai itse tuntolevyt, jos kysymys on yksikertaisista levyistä, testamentit ja muut asiakirjat, jotka ovat tärkeitä kuolleiden perheelle, rahamäärät sekä yleensä kaikki kuolleilta tavatut esineet, joilla on sisäistä tai tunnearvoa. Nämä esineet samoin kuin ne, joiden haltijaa ei ole voitu selvittää on lähetettävä sinetöidyissä paketeissa liitteinään ilmoitus kaikista kuolleen haltijan henkilöllisyyden selvittämiseksi tarpeellisista seikoista sekä täydellinen luettelo paketin sisällöstä.

20 artikla.

Kuolleita koskevia määräyksiä.

Selkkauksen osapuolten on pidettävä huolta siitä, että ennen kuolleiden hautaamista mereen, mikä on tapahtuva yksilöllisesti sikäli kuin olosuhteet sen suinkin sallivat, suoritetaan huolellinen ja mikäli mahdollista lääkinnöllinen ruumiiden tarkastus kuoleman toteamiseksi, henkilöllisyyden selvittämiseksi sekä näitä seikkoja koskevan kertomuksen varalta. Jos on käytetty kaksinkertaista tuntolevyä, sen toinen puolisko on jätettävä ruumiiseen.

Jos kuolleita on siirretty maihin, on niiden suhteen sovellettava Genèveissä 12 päivänä elokuuta 1949 maasotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden ja sairaiden aseman parantamisesta tehdyn sopimuksen määräyksiä.

21 artikla.

Vetoaminen puolueettomiin aluksiin.

Selkkauksen osapuolet voivat vedota puolueettomien kauppa-, purje- ja muiden alusten päälliköiden ihmisystävyyteen, jotta he ottaisivat aluksiinsa ja hoitaisivat haavoittuneita, sairaita ja haaksirikkoutuneita sekä korjaisivat kuolleita.

Kaikenlaatuiset alukset, jotka ovat noudattaneet vetoamusta, samoin kuin ne, jotka omasta aloitteestaan ovat keränneet haavoittuneita, sairaita tai haaksirikkoutuneita, saavat osakseen erikoissuojelua ja helpotuksia avustustehtävänsä täyttämistä varten.

Missään tapauksessa ei niitä saa sellaisen kuljetuksen johdosta pidättää; mutta ne eivät, ellei niille ole muuta luvattu, vapaudu pidättämisestä, joka johtuu niiden tekemistä puolueettomuuden loukkauksista.

III luku.

Sairaala-aluksista.

22 artikla.

Ilmoitus sotilaallisista sairaala-aluksista ja niiden suojelu.

Sotilaalliset sairaala-alukset, toisin sanoen alukset, jotka vallat ovat rakentaneet ja varustaneet erikoisesti ja yksinomaan haavoittuneiden, sairaiden ja haaksirikkoutuneiden auttamiseksi, hoitamiseksi ja kuljettamiseksi, ei saa missään olosuhteissa ahdistaa hyökkäyksellä tai vallata, vaan niitä on jokaisena ajankohtana pidettävä loukkaamattomina ja suojeltava, edellyttäen että niiden nimet ja tuntomerkit on tiedoitettu selkkauksen osapuolille kymmenen päivää ennen niiden käyttämistä.

Ilmoituksessa on tuntomerkkeinä mainittava vetomäärä bruttorekisteritonneissa, pituus keulasta perään sekä mastojen ja savupiippujen lukumäärä.

23 artikla.

Rannalla olevien lääkintälaitosten suojelu.

Rannalla oleviin lääkintälaitoksiin, joilla on oikeus Genèveissä 12 päivänä elokuuta 1949 maasotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden ja sairaiden aseman parantamisesta tehdyn sopimuksen mukaiseen suojaan, ei saa mereltä käsin kohdistaa hyökkäystä tai pommitusta.

24 artikla.

Avustusyhdistysten ja yksityisten sairaala-alukset. I.Selkkaukseen osalliseen valtaan kuuluvain.

Sairaala-aluksia, joita Punaisen Ristin kansalliset yhdistykset, virallisesti tunnustetut avustusyhdistykset tai yksityiset käyttävät, on suojeltava samalla tavoin kuin sotilaallisia sairaala-aluksia ja ne ovat turvatut valtaamiselta, jos se selkkauksen osapuoli, josta ne ovat riippuvaisia, on antanut niille virallisen tehtävän ja sikäli kuin 22 artiklan määräyksiä ilmoituksen tekemisestä on

noudatettu.

Näiden alusten mukana tulee olla asianomaisen viranomaisen antama todistus siitä, että aluksen varustaminen ja lähtö ovat tapahtuneet todistuksen antajan sitä valvoessa.

25 artikla.

II. Puolueettomaan maahan kuuluvain.

Punaisen Ristin kansallisten yhdistysten, virallisesti tunnustettujen avustusyhdistysten tai yksityisten, jotka kuuluvat puolueettomaan maahan, käyttämiä sairaala-aluksia on suojeltava samalla tavoin kuin sotilaallisia sairaala-aluksia ja ne ovat turvatut pidättämiseltä, jos ne ovat asettuneet jonkin selkkaukseen osallisen vallan johdon alaisiksi saatuaan siihen suostumuksen maansa hallitukselta sekä luvan sanotulta selkkauksen osapuolelta ja sikäli kuin 22 artiklan määräyksiä ilmoituksen tekemisestä on noudatettu.

26 artikla.

Vetomäärä.

Suojelusta, jota 22, 24 ja 25 artiklassa tarkoitetaan, pääsevät osallisiksi sairaala-alukset niiden vetomäärästä riippumatta samoin kuin niiden pelastusveneet, missä ne liikkunevatkin. Mahdollisimman suuren mukavuuden ja turvallisuuden takaamiseksi selkkauksen osapuolet kuitenkin tekevät voitavansa, jotta haavoittuneiden, sairaiden ja haaksirikkoutuneiden kuljettamiseksi pitkien välimatkojen päähän ja avomerellä käytettäisiin ainoastaan sairaala-aluksia, joiden vetomäärä on enemmän kuin 2,000 bruttotonnia.

27 artikla.

Rannikkopelastusalukset.

Aluksia, joita valtio tai virallisesti tunnustetut avustusyhdistykset käyttävät rannikkopelastustoimintaan, on niinkään samoin edellytyksin kuin 22 ja 24 artiklassa on sanottu, pidettävä loukkaamattomina ja suojeltava, mikäli sotatoimien vaatimukset sen sallivat.

Samoin on mikäli mahdollista suhtauduttava kiinteisiin rannikkolaitteisiin, joita yksinomaan sanotut alukset käyttävät ihmisystävällistä tehtäväänsä varten.

28 artikla.

Laivojen sairassuojain suojele.

Jos sotalaivassa sattuu taistelu, sairassuojia on pidettävä loukkaamattomina ja säästettävä niin paljon kuin mahdollista. Nämä sairassuojat ja niiden varusteet pysyvät sotalakien alaisina, mutta niitä ei ole käytettävä tarkoituksestaan poikkeavasti niin kauan kuin niitä tarvitaan haavoittuneita ja sairaita varten. Kuitenkin voi päällikkö, jonka valtaan ne ovat joutuneet, pakottavan sotilaallisen tarpeen vaatiessa käyttää niitä hyväkseen, edellyttäen että ensin on ryhdytty tarpeellisiin toimiin niissä hoidettavina olleiden sairaiden ja haavoittuneiden asianmukaisen hoidon turvaamiseksi.

29 artikla.

Sairaala-alus vallatussa satamassa.

Vihollisen valtaan joutuvassa satamassa oleva sairaala-alus on oikeutettu poistumaan sieltä.

30 artikla.

Sairaala-alusten käyttö.

Alusten, jotka on mainittu 22, 24, 25 ja 27 artiklassa, on annettava apua ja avustusta haavoittuneille, sairaille ja haaksirikkoutuneille kansallisuudesta riippumatta.

Korkeat sopimuspuolet sitoutuvat olemaan käyttämättä näitä aluksia mihinkään sotilaalliseen tarkoitukseen.

Nämä alukset eivät saa millään tavoin häiritä taistelevain puolten liikkeitä.

Taistelujen aikana ja jälkeen ne toimivat omalla vastuullaan.

31 artikla.

Valvonta- ja tarkastusoikeus.

Selkkauksen osapuolilla on oikeus valvoa ja tarkastaa 22, 24, 25 ja 27 artiklassa mainittuja aluksia. Ne voivat kieltää avustuksen näiltä aluksilta, käskä ne poistumaan, määrätä niille tietyn kulkusuunnan, säännöstellä niiden radiolennättimen ja muiden tiedotusvälineiden käytön, vieläpä pidättää ne enintään seitsemän päivän ajaksi pysähtymiskäskystä lukien, jos olosuhteiden vakavuus sitä vaatii.

Ne voivat väliaikaisesti asettaa alukseen toimitsijan, jonka yksinomaisena tehtävänä on niiden käskyjen täytäntöönpanon turvaaminen, jotka on annettu ensimmäisen kappaleen määräysten nojalla.

Selkkauksen osapuolten on, mikäli mahdollista, merkittävä sairaala-alusten laivapäiväkirjaan, sairaala-aluksen päällikön ymmärtämällä kielellä, niille antamansa käskyt.

Selkkauksen osapuolet voivat joko yksipuolisesti tai erikoissopimuksen nojalla sijoittaa sairaala-aluksiinsa puolueettomia huomioitsijoita toteamaan, että tämän sopimuksen määräyksiä on tarkoin noudatettu.

32 artikla.

Viipyminen puolueettomassa satamassa.

Aluksia, jotka on mainittu 22, 24, 25 ja 27 artiklassa, ei ole rinnastettava sotalaivoihin, mitä tulee niiden viipymiseen puolueettomassa satamassa.

33 artikla.

Muunnetut kauppa-alukset.

Sairaala-aluksiksi muunnettuja kauppa-aluksia ei koko sinä aikana, minkä vihollisuudet kestävät, saa asettaa muuhun tarkoitukseen käytettäväksi.

34 artikla.

Suojan lakkaaminen.

Sairaala-alusten ja laivoissa olevien sairassuojain osaksi tuleva suoja saattaa lakata vain, jos niitä on

käytetty, ihmisystävällisestä tehtävästään poikkeavasti, vihollista vahingoittaviin toimiin. Kuitenkin lakkaa suoja vasta sitten kun on annettu varoitus asettamalla jokaisessa soveltuvassa tapauksessa kohtuullinen määräaika ja sellainen varoitus on jätetty varteen ottamatta.

Erittäinkään eivät sairaala-alukset saa radiolennättimellä tai muulla tiedoitusvälineellä tapahtuvia lähetyksiä varten pitää hallussaan salakielijärjestelmää tai sitä käyttöä.

35 artikla.

Seikat, joiden johdosta suoja ei lakkaa.

Sellaisina tekoina, joiden johdosta sairaala-alusten tai laivoissa olevien sairassuojain osaksi tuleva suoja menetettäisiin, ei ole pidettävä:

1) että näiden alusten tai sairassuojain henkilökunta on aseistettu ja käyttää aseitaan järjestyksen pitämiseksi taikka puolustaakseen itseään tai haavoittuneita tai sairaita;

2) että aluksessa on laitteita, jotka ovat tarkoitettuja yksinomaan turvaamaan mernkulkua tai tiedoitusten lähettämistä;

3) että sairaala-aluksista tai laivojen sairassuojista tavataan haavoittuneilta, sairailta ja haaksirikkoutuneilta otettuja käsiaseita ja ampumatarvikkeita, joita ei ole vielä luovutettu asianomaiselle viranomaiselle;

4) että sairaala-aluksissa tai laivojen sairassuojissa tapahtuva tai miehistöjen suorittama ihmisystävällinen toiminta ulotetaan haavoittuneisiin, sairaisiin tai haaksirikkoutuneisiin siviilihenkilöihin;

5) että sairaala-alukset kuljettavat yksinomaan lääkintätehtäviin tarkoitettuja varusteita tai henkilökuntaa yli säännönmukaisen tarpeensa.

IV luku.

Henkilökunnasta.

36 artikla.

Sairaala-alusten henkilökunnan suojelu.

Sairaala-alusten uskonnollista, lääkintä- ja sairaanhoitohenkilökuntaa ja niiden miehistöä on pidettävä loukkaamattomana ja suojeltava; heitä ei voida pidättää heidän ollessaan näiden alusten palveluksessa, olkoonpa aluksessa haavoittuneita ja sairaita tai ei.

37 artikla.

Muiden alusten lääkintä- ja uskonnollinen henkilökunta.

Uskonnollista, lääkintä- ja sairaanhoitohenkilökuntaa, jonka tehtävänä on 12 ja 13 artiklassa mainittujen henkilöiden lääkinnöllinen ja hengellinen huolto, on vihollisen valtaan jouduttuaan pidettävä loukkaamattomana ja suojeltava; se saa jatkaa tehtäviään niin kauan kuin tämä on tarpeen haavoittuneiden ja sairaiden hoitamiseksi. Sen jälkeen on se palautettava niin pian kuin sitä vallassaan pitävä ylipäällikkö katsoo tämän mahdolliseksi. Henkilökuntaan kuuluvat saavat aluksesta lähtiessään viedä mukanaan henkilökohtaisen omaisuutensa.

Jos kuitenkin osoittautuisi välttämättömäksi pidättää osa sanotusta henkilökunnasta sotavankien lääkinnällisiä tai hengellisiä tarpeita varten, on ryhdyttävä kaikkiin toimenpiteisiin sen päästämiseksi maihin mahdollisimman pikaisesti.

Maihin siirtyessään pidätetty henkilökunta joutuu Genèvessä 12 päivänä elokuuta 1949 maasotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden ja sairaiden aseman parantamisesta tehdyn sopimuksen määräysten alaiseksi.

V luku.

Lääkintäkuljetuksista.

38 artikla.

Lääkintävarusteita kuljettavat alukset.

Alukset, jotka on rahdattu lääkintäkuljetusta varten, ovat oikeutetut kuljettamaan varusteita, jotka on yksinomaan tarkoitettu aseellisten voimien haavoittuneiden ja sairaiden hoitoon tai sairauksien ehkäisemiseen, edellyttäen että niiden matkaa koskevista yksityiskohdista on tiedoitettu vastapuolena olevalle vallalle ja tämä on ne hyväksynyt. Vastapuolena olevalla vallalla pysyy oikeus sanottujen alusten pysäyttämiseen, mutta sillä ei ole oikeutta niitä vallata tai takavarikoida kuljetettavia varusteita.

Selkkauksen osapuolten siihen suostuessa voidaan näihin aluksiin asettaa puolueettomia huomioitsijoita valvomaan kuljetettavia varusteita. Tätä varten on annettava vapaasti katsastaa varusteita.

39 artikla.

Lääkintäilma-alukset.

Lääkintäilma-aluksiin, toisin sanoen ilma-aluksiin, joita käytetään yksinomaan haavoittuneiden, sairaiden ja haaksirikkoutuneiden siirtämiseen taikka lääkintähenkilökunnan ja varusteiden kuljetukseen, ei saa kohdistaa hyökkäystä, vaan sodankävijäin on pidettävä niitä loukkaamattomina niiden suorittaessa lentoja korkeuksissa, aikoina ja reiteillä, joista kaikki asianomaiset sodankävijät ovat keskenään erityisesti sopineet.

Niiden on kansallisten värien ohella näkyvästi kannettava 41 artiklassa tarkoitettua tunnusmerkkiä ala-, ylä- ja sivupinnoillaan. Ne on varustettava jokaisella muulla merkillä tai tuntemisvälineellä, joka on vahvistettu sodankävijäin tekemässä sopimuksessa joko vihollisuuksien alkaessa tai niiden kestäessä.

Jollei toisin ole sovittu, on lentäminen vihollisalueen tai vihollisen valtaaman alueen yli kielletty.

Lääkintäilma-alusten on noudatettava jokaista kehoitusta laskeutua maahan tai veteen. Siten määrätyn laskeutumisen tapahduttua ilma-alus ja siinä olevat saavat jatkaa lentoaan sitten kun ehkä on toimitettu tarkastus.

Siinä tapauksessa, että vihollisalueelle tai vihollisen valtaamalle alueelle on jouduttu laskeutumaan tahattomasti, haavoittuneet, sairaat ja haaksirikkoutuneet sekä ilma-aluksen miehistö ovat sotavankeja. Lääkintähenkilökuntaa on kohdeltava 36 ja 37 artiklan mukaisesti.

40 artikla.

Lentäminen puolueettoman alueen yli. Maihin siirretyt haavoittuneet.

Selkkauksen osapuolten lääkintäilmaukset voivat, huomioon ottaen mitä toisessa kappaleessa sanotaan, lentää puolueettomain valtain alueen yli ja laskeutua siellä maahan tai veteen pakkotilanteessa tai poiketukseen sinne. Niiden on etukäteen puolueettomille valloille ilmoitettava kulustaan näiden alueen kautta sekä noudatettava jokaista kehoitusta laskeutua maahan tai veteen. Ne ovat suojassa hyökkäyksiltä vain lentäessään korkeuksissa, aikoina ja reiteillä, joista asianomaisten selkkauksen osapuolten ja puolueettomain valtain kesken on erityisesti sovittu.

Puolueettomat vallat voivat kuitenkin asettaa ehtoja ja rajoituksia niiden lääkintäilma-alusten noudatettaviksi, jotka aikovat lentää niiden alueen yli tai laskeutua siellä maihin. Täten ehkä määrättyjä ehtoja ja rajoituksia on sovellettava yhtäläisesti kaikkiin selkkauksen osapuoliin.

Paikallisen viranomaisen suostumuksella lääkintäilma-alueesta puolueettomalle alueelle maihin siirretyjä haavoittuneita, sairaita ja haaksirikkoutuneita on, jollei puolueettoman vallan ja selkkauksen osapuolten kesken ole toisin sovittu, puolueettoman vallan säilytettävä, milloin kansainvälinen oikeus niin vaatii, siten etteivät he voi uudelleen ottaa osaa sotatoimiin. Heidän sairaalassaolostaan tai eristämisestään aiheutuvat kustannukset on sen vallan kärsittävä, joista haavoittuneet, sairaat tai haaksirikkoutuneet ovat riippuvaisia.

VI luku.

Tunnusmerkistä.

41 artikla.

Merkin käyttö.

Asianomaisen sotilasviranomaisen valvonnan alaisena on valkeapohjainen punaisen ristin merkki pantava näkyviin lippuihin, käsivarsinauhoihin ja kaikkiin lääkintähuollon varusteisiin.

Kuitenkin on niiden maiden osalta, jotka jo nykyisin käyttävät punaisen ristin sijasta tunnusmerkkinä punaista puolikuuta taikka punaista leijonaa ja aurinkoa valkoisella pohjalla, nämä tunnuksset niinikään hyväksyttävä tätä sopimusta vastaaviksi.

42 artikla.

Lääkintä- ja uskonnollisen henkilökunnan henkilöllisyystodisteet.

Niiden, jotka kuuluvat 36 ja 27 artiklassa tarkoitettuun henkilökuntaan, tulee vasemmassa käsivarressaan kantaa sotilasviranomaisen antamaa ja leimaamaa vedenkestävää käsivarsinauhaa, jossa on tunnusmerkki.

Tähän henkilökuntaan kuuluvien tulee niinikään kantaa, paitsi 19 artiklassa tarkoitettua tuntolevyä, erityistä henkilökorttia, johon tunnusmerkki on pantu. Henkilökortin tulee olla vedenkestävä ja mittasuhteiltaan sellainen, että se mahtuu taskuun. Sen tulee olla laadittu kansalliskielellä ja sisältää maininta ainakin asianomaisen henkilön suku- ja etunimistä, syntymäajasta, arvosta ja matrikkeli- (kantakortti-)numerosta, ja siitä tulee ilmetä, minkä aseman perusteella hänellä on oikeus tämän sopimuksen mukaiseen suojaan. Kortissa tulee olla sen haltijan valokuva sekä lisäksi joko hänen allekirjoituksensa tai hänen sormenjälkensä taikka molemmat. Siihen tulee olla lyötynä sotilasviranomaisen koholeima.

Henkilökortin tulee olla yhtäläinen kunkin armeijan keskuudessa ja mikäli mahdollista

samankaltainen Korkeitten sopimuspuolten armeijoissa. Selkkauksen osapuolet voivat käyttää esikuvana tähän sopimukseen esimerkkinä liitettyä mallia. Niiden on vihollisuuksien alkaessa toisilleen ilmoitettava käyttämänsä malli. Kukin henkilökortti on mikäli mahdollista laadittava ainakin kahtena kappaleena, joista kotimaavalta säilyttää yhtä.

Missään tapauksessa älköön edellä mainittuun henkilökuntaan kuuluvalta riistettävä hänen virkamerkkejään tai henkilökorttiaan taikka oikeutta käsivarsinauhan kantamiseen. Katoamisen tapahtuessa hänellä on oikeus saada kaksoiskappale kortista ja sijaisarvomerkki.

43 artikla.

Sairaala-alusten merkitseminen.

Alusten, jotka on mainittu 22, 24, 25 ja 27 artiklassa, on merkittävä itsensä seuraavasti:

a) niiden kaikkien ulkopintain tulee olla valkoisia;

b) yksi tai useampia mahdollisimman suuria tummanpunaisia ristejä on maalattava rungon molemmille puolille sekä vaakasuorassa tasossa oleviin pintoihin niin että ne ovat mahdollisimman selvästi näkyviä sekä ilmasta että mereltä katsoen.

Kaikkien sairaala-alusten on niiden tuntemista varten nostettava kansallinen lippunsa sekä lisäksi, jos kysymys on puolueettoman maan aluksesta, sen selkkaukseen osallisen vallan lippu, jonka johdon alaisiksi ne ovat asettuneet. Valkoisen punaristilipun tulee liehua isossa mastossa niin ylhäällä kuin mahdollista.

Sairaala-alusten pelastusveneet, rannikkopelastusveneet ja kaikki lääkintähuollon käytössä olevat pienet alukset on maalattava valkoisiksi ja niissä tulee olla selvästi näkyvät tummanpunaiset ristit. Niihin on yleensä sovellettava, mitä edellä on sanottu sairaala-alusten merkitsemistavoista.

Edellä mainittujen alusten, jotka tahtovat öiseen aikaan tai huonon näkyvyyden vallitessa varmistautua niille kuuluvasta suojasta, tulee sen selkkaukseen osallisen vallan suostumuksella, jonka vallassa ne ovat, ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin tehdäkseen maalauksensa ja erottavat tunnuksensa riittävän näkyviksi.

Sairaala-alusten, jotka vihollinen on 31 artiklan nojalla toistaiseksi pidättänyt, tulee laskea alas sen selkkaukseen osallisen vallan lippu, jonka palveluksessa ne ovat tai jonka johdon alaisiksi ne ovat asettuneet.

Rannikkopelastusveneet, jos ne valtaajavallan suostumuksella jatkavat toimintaansa vallatusta asemasta käsin, voidaan oikeuttaa edelleen liputtamaan kansallisilla väreillä punaristilipun rinnalla, milloin ne ovat asemapaikkansa ulkopuolella, ehdoin kuitenkin että siitä edeltä käsin ilmoitetaan kaikille asianomaisille selkkauksen osapuolille.

Kaikki tämän artiklan punaristitunnusta koskevat määräykset soveltuvat niinkään muihin 41 artiklassa mainittuihin tunnuksiin.

Selkkausten osapuolten on kaikkina ajankohtina tehtävä voitavansa sopimusten aikaansaamiseksi nykyaikaisempiin niiden käytettävissä oleviin menetelmiin turvautumisesta tässä artiklassa tarkoitettujen alusten tuntemisen helpottamiseksi.

44 artikla.

Merkkien käytön rajoitus.

Tunnusmerkkejä, joita 43 artiklassa tarkoitetaan, ei voida rauhan eikä sodan aikana käyttää muutoin kuin siinä mainittujen alusten merkitsemiseen ja suojaamiseen paitsi sellaisissa tapauksissa, joita ehkä edellytetään toisessa kansainvälisessä sopimuksessa tai kaikkien asianomaisten selkkauksen osapuolten tekemässä sopimuksessa.

45 artikla.

Väärinkäytösten ehkäiseminen.

Korkeitten sopimuspuolten, joiden lainsäädäntö on tällä hetkellä riittämätön, on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta kaikki 43 artiklassa tarkoitettujen erottavien tunnusmerkkien väärinkäytökset voitaisiin jokaisena ajankohtana ehkäistä ja tukahduttaa.

VII luku.

Sopimuksen täytäntöönpano.

46 artikla.

Täytäntöönpanon yksityiskohdat ja ennalta arvaamattomat tapaukset.

Kunkin selkkaukseen osallisen vallan on ylipäällikkönsä välityksellä pidettävä huolta edellä olevain artiklain täytäntöönpanon yksityiskohdista sekä ennalta arvaamattomien tapausten järjestämisestä tämän sopimuksen yleisten periaatteiden mukaisesti.

47 artikla.

Kostotoimenpiteiden kieltö.

Tämän sopimuksen suojelemaan haavoittuneisiin, sairaisiin, haaksirikkoutuneisiin, henkilökuntiin, aluksiin tai varusteisiin kohdistetut kostotoimenpiteet ovat kielletyt.

48 artikla.

Sopimuksen levittäminen.

Korkeat sopimuspuolet sitoutuvat asianomaisissa maissansa levittämään mahdollisimman laajalti, sekä rauhan että sodan aikana, tämän sopimuksen tekstiä ja erittäinkin liittämään sen opiskelun sotilas- ja, mikäli mahdollista, siviilikoulutuksen ohjelmiin niin että sen periaatteet tulisivat koko väestön, varsinkin taistelevien aseellisten voimien, lääkintähenkilökunnan ja kenttäpappien tuntemiksi.

49 artikla.

Käännökset. Soveltamislait.

Korkeitten sopimuspuolten on ilmoitettava toisilleen Sveitsin liittoneuvoston ja vihollisuuksien aikana suojelijavaltain välityksellä tämän sopimuksen viralliset käännökset sekä sen soveltamiseksi antamansa lait ja määräykset.

VIII luku.

Väärinkäytösten ja rikosten rankaiseminen.

50 artikla.

Rangaistusseuraamukset. I. Yleistä.

Korkeat sopimuspuolet sitoutuvat ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin lainsäädäntötoimiin teon luonnetta vastaavien rangaistusseuraamusten säätämiseksi henkilöille, jotka tekevät tai käskyvät toisen tekemään jonkin sellaisen törkeän rikoksen tätä sopimusta vastaan kuin seuraavassa artiklassa määritellään.

Jokainen sopimuspuoli on velvollinen etsiskelemään henkilöitä, joita syytetään siitä, että he ovat tehneet tai käskeneet toisen tekemään jonkin sanotunlaisista törkeistä rikoksista, ja sen on saatettava heidät omien tuomioistuintensa tutkittaviksi, mikä heidän kansallisuutensa lieneekin. Se voi myöskin, jos se niin mieluummin tahtoo, sen omaan lainsäädäntöön sisältyvien määräysten mukaisesti luovuttaa heidät tuomittaviksi toiselle asianomaiselle sopimuspuolelle, mikäli tällä sopimuspuolella on esitettävänä riittävän raskauttavia seikkoja syytettyä vastaan.

Kunkin sopimuspuolen on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin saadakseen lakkaamaan muut tämän sopimuksen vastaiset teot kuin ne, joita seuraavassa artiklassa olevan määritelmän mukaisesti on pidettävä törkeinä.

Syytetyt saavat joka tapauksessa osakseen sellaiset oikeudenkäynnin ja vapaan puolustuksen takeet, jotka eivät ole vähäisempiä kuin ne, joita tarkoitetaan Genèveissä 12 päivänä elokuuta 1949 sotavankien kohtelusta tehdyn sopimuksen 105 ja seuraavissa artikloissa.

51 artikla.

II. Törkeät rikokset.

Edellisessä artiklassa tarkoitettuja törkeitä rikoksia ovat ne, joihin sisältyy jokin seuraavista teoista, mikäli kuin se kohdistuu tällä sopimuksella suojeltuun henkilöön tai omaisuuteen: tahallinen surmaaminen, kidutus tai epäinhimillinen kohtelu, biologiset kokeilut siihen luettuina, tahallinen suuren kärsimyksen aiheuttaminen tai törkeä ruumiilliseen koskemattomuuteen tai terveyteen kohdistuva loukkaus, omaisuuden hävittäminen ja anastaminen, joka ei ole sotilaallisen välttämättömyyden kannalta perusteltu ja on toteutettu suuressa mittakaavassa laittomasti ja mielivaltaisesti.

52 artikla.

III. Sopimuspuolten vastuu.

Mikään Korkeista sopimuspuolista ei voi vapauttaa itseään tai toista sopimuspuolta vastuusta, johon se tai toinen sopimuspuoli on joutunut edellisessä artiklassa tarkoitettujen rikosten johdosta.

53 artikla.

Tutkintamenettely.

Selkkauksen osapuolen pyynnöstä on asianomaisten osapuolten määräämällä tavalla toimitettava tutkinta kaikista väitetyistä tämän sopimuksen loukkauksista.

Jos tutkinnassa noudatettavasta menettelystä ei päästä yksimielisyyteen, osapuolten on yhteisesti

valittava välimies, joka ratkaisee mitä menettelyä on noudatettava.

Sitten kun loukkaus on todettu, selkkauksen osapuolten on tehtävä siitä loppu ja tukahdutettava se mahdollisimman pikaisesti.

Loppumääräyksiä.

54 artikla.

Kielet.

Tämä sopimus on laadittu ranskaksi ja englanniksi. Molemmat kielet ovat yhtä todistusvoimaiset.

Sveitsin liittoneuvosto laadituttaa sopimuksesta viralliset käännökset venäjän- ja espanjankielille.

55 artikla.

Allekirjoittaminen.

Tämä sopimus, jonka päivämääränä on tämä päivä, voidaan 12 päivänä helmikuuta 1950 mennessä allekirjoittaa niiden valtojen nimissä, jotka olivat edustettuina Genèveissä 21 päivänä huhtikuuta 1949 avatussa konferenssissa, samoin kuin myös sanotussa konferenssissa edustamatta olleiden valtojen nimissä, mikäli ne ovat osallisia 18 päivänä lokakuuta 1907 tehtyyn Haagin X. sopimukseen vuonna 1906 tehdyn Genèveen sopimuksen periaatteiden soveltamisesta merisotaan taikka Genèveen sopimukseen vuosilta 1864, 1906 tai 1929 maasotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden ja sairaiden aseman parantamisesta.

56 artikla.

Ratifiointi.

Tämä sopimus on ratifioitava niin pian kuin mahdollista ja ratifioimiskirjat talletettava Berniin.

Kunkin ratifioimiskirjan tallettamisesta laaditaan pöytäkirja, josta Sveitsin liittoneuvosto toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen kaikille niille valloille, joiden nimissä sopimus on allekirjoitettu tai yhtymisilmoitus annettu.

57 artikla.

Voimaantulo.

Tämä sopimus tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun vähintään kaksi ratifioimiskirjaa on talletettu.

Sen jälkeen sopimus tulee kunkin Korkean sopimuspuolen osalta voimaan kuuden kuukauden kuluttua sen ratifioimiskirjan tallettamisesta.

58 artikla.

Suhde vuoden 1907 sopimukseen.

Tämä sopimus korvaa, Korkeitten sopimuspuolten välisissä suhteissa, 18 päivänä lokakuuta 1907 tehdyn Haagin X. sopimuksen vuonna 1906 tehdyn Genèveen sopimuksen periaatteiden soveltamisesta merisotaan.

59 artikla.

Sopimukseen yhtyminen.

Tähän sopimukseen voi sen voimaantulopäivän jälkeen yhtyä jokainen valta, jonka nimessä sitä ei ole allekirjoitettu.

60 artikla.

Yhtymisilmoitukset.

Yhtymiset on kirjallisesti ilmoitettava Sveitsin liittoneuvostolle ja ne tulevat voimaan kuuden kuukauden kuluttua niiden vastaanottamisesta.

Sveitsin liittoneuvoston on tiedoitettava yhtymisestä kaikille valloille, joiden nimissä sopimus on allekirjoitettu tai yhtymisilmoitus tehty.

61 artikla.

Välitön voimaantulo.

Tilanteet, joita tarkoitetaan 2 ja 3 artiklassa, saattavat välittömästi voimaan ratifioimiset ja yhtymiset, joita koskevan tallettamisen tai ilmoituksen selkkauksen osapuoli on tehnyt ennen vihollisuuksien tai valtauksen alkamista tai sen jälkeen. Selkkauksen osapuolilta saapuneista ratifioimisista ja yhtymisistä on Sveitsin liittoneuvoston tiedoitettava kaikkien nopeinta tietä käyttäen.

62 artikla.

Irtisanominen.

Kukin Korkeista sopimuspuolista saattaa irtisanoa tämän sopimuksen.

Irtisanominen on kirjallisesti ilmoitettava Sveitsin liittoneuvostolle. Tämän on tiedoitettava irtisanomisesta kaikkien Korkeitten sopimuspuolten hallituksille.

Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua sen ilmoittamisesta Sveitsin liittoneuvostolle. Kuitenkaan ei irtisanomisella, josta on tehty ilmoitus irtisanovan vallan ollessa osallisena selkkaukseen, ole mitään vaikutusta niin kauan kuin rauhaa ei ole tehty eikä missään tapauksessa niin kauan kuin tämän sopimuksen suojelemien henkilöiden vapauttamista ja kotiuttamista koskevat toimenpiteet ovat loppuun suorittamatta.

Irtisanominen on voimassa ainoastaan irtisanovan vallan suhteen. Sillä ei ole mitään vaikutusta velvoituksiin, joiden täyttämiseen selkkauksen osapuolet ovat sidotut kansainvälisen oikeuden yleisten periaatteiden nojalla sellaisina kuin ne ilmenevät sivistyskansojen kesken muodostuneesta käytännöstä, inhimillisyyden laeista ja julkisen omantunnon vaatimuksista.

63 artikla.

Rekisteröiminen Yhdistyneissä kansakunnissa.

Sveitsin liittoneuvosto rekisteröittää tämän sopimuksen Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä. Niinikään Sveitsin liittoneuvosto ilmoittaa Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristölle kaikista sen vastaanottamista ratifioimisissa, yhtymisistä ja irtisanomisista, jotka koskevat tätä sopimusta.

Tämä vakuudeksi allekirjoittaneet, talletettuaan kukin valtuuksensa, ovat merkinneet allekirjoituksensa tähän sopimukseen.

Tehty Genèvessä 12 päivänä elokuuta 1949 ranskan- ja englanninkielillä. Alkuperäinen kappale on talletettava Sveitsin valaliiton arkistoon. Sveitsin liittoneuvosto lähettää oikeaksi todistetun jäljennöksen sopimuksesta kullekin allekirjoittajavaltiolle sekä niille valtioille, jotka myöhemmin yhtyvät sopimukseen.

Liite

HENKILÖKORTTI merisotavoimain lääkintä- ja uskonnollisen henkilökunnan jäsenille

(jätetty tästä pois)